

જન્મશતાબ્દી પુસ્તકમાળા

આપત્તિકાળનું
અધ્યાત્મ

ગાયત્રી મંત્ર અમારી સાથે સાથે :

ૐ, ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો- ।
દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ॥

અખિલ વિશ્વ ગાયત્રી પરિવાર

<http://awgp.org>

આપત્તિકાળનું અધ્યાત્મ

દેવીઓ અને ભાઈઓ,

અમુક સમય એવો હોય છે, જેને આપણે સામાન્ય કહી શકીએ. સામાન્ય સમયમાં સામાન્ય કાર્યો ચાલતા રહે છે. રોજ બાળકો જન્મે છે, મોટા થાય છે, ખેતીવાડી કરે છે, લગ્ન કરે છે, તેમના બાળકો જન્મે છે, તે પણ મોટા થાય છે અને છેવટે મોતના મુખમાં ચાલ્યાં જાય છે. આ સામાન્ય ક્રમ છે અને તે સતત ચાલતો રહે છે. આમાં કશુંય આશ્ચર્યજનક નથી, પરંતુ ક્યારેક એવો સમય પણ આવે છે, જેને આપણે વિલક્ષણ કહી શકીએ. એને આપત્તિકાળ પણ કહી શકાય.

મનુષ્યના જીવનમાં અનેકવાર આવો આપત્તિકાળ આવે છે. એવા સમયે સામાન્ય કાર્યો અસ્તવ્યસ્ત થઈ જાય છે. જો ઘરમાં આગ લાગી હોય, છાપરું બળી રહ્યું હોય, તો એવા સમયે ખાવા પીવાનું કે નાહવાનું છોડીને બધા આગ હોલવવા મંડી પડે છે. જો અકસ્માત થાય તો ઓફિસ જવાનું માંડી વાળીને પહેલાં બાળકને દવાખાને લઈ જઈએ છીએ અને પ્લાસ્ટરનો પાટો બંધાવીએ છીએ. આ શું છે ? આ આપત્તિકાળની વાત કહી રહ્યો છે. આપત્તિકાળનું મહત્વ જે લોકો સમજે છે તેઓ જાણે છે કે આપત્તિકાળ માટે કેટલીક વિશિષ્ટ પ્રકારની વ્યવસ્થા કરવી પડે છે.

દેશ ઉપર જ્યારે કોઈ દુશ્મન હુમલો કરે છે ત્યારે શું કરવું પડે છે ? દુશ્મન બનવું પડે છે. સૈનિકોની રજાઓ રદ કરી નાખવામાં આવે છે. ના, સાહેબ, મારા લગ્ન છે, મુહૂર્ત પણ કઢાવી લીધું છે. તારા લગ્ન આવતી સાલ થશે. હમણાં તો દુશ્મને હુમલો કરી દીધો છે, તેથી તારી રજાઓ રદ કરી નાખવામાં આવી છે અને તારે લડવા માટે મોરચે જવાનું છે. મારી મા મરી ગઈ છે તેનું શ્રાદ્ધ કરવાનું છે. તે આવતા વર્ષે કરજે, હમણાં તે બધું ભૂલી જા. એ બધી બાબતો સામાન્ય સમયની છે. સામાન્ય શ્રાદ્ધ કરવું જોઈએ. બાપ બીમાર હોય તો તેનો ઇલાજ કરાવવો જોઈએ. પોતાની પુત્રી ઉંમર લાયક થઈ ગઈ હોય તો તેના માટે વર શોધવો જોઈએ,

પરંતુ જ્યારે અસામાન્ય સમય હોય અને જો તમે સૈનિક હો તો તમારે મોરચા પર જવું જોઈએ અને મિલિટરીમાં ન હો, છતાં જો ભરતી થવા માટે હુકમ કરવામાં આવે કે દરેક નવજવાને લશ્કરમાં જોડાવું પડશે તો તમે જોડાઈ જાઓ.

ના, સાહેબ, મારું બી.એ. નું બીજું વર્ષ છે, હું નાપાસ થઈ જઈશો. તમારી વાત સાચી છે, પણ આ સામાન્ય સમય નથી. સામાન્ય સમયમાં તમે ટયૂશન કરી શકો તથા ભણી શકો, બધું જ કરી શકો, પણ જ્યારે આપત્તિનો સમય હોય ત્યારે તમારે ભણવાનું છોડી દેવું જોઈએ. તમે એન.સી.સી. શીખો અને મિલિટરીમાં જોડાઈ જાઓ, કારણ કે આ વિશિષ્ટ સમય છે. આપત્તિકાળની મર્યાદાઓને જે સમજે છે તેઓ જાણે છે કે એ વખતે સામાન્ય જીવનક્રમ અને સામાન્ય કાર્યોને ભૂલી જવા પડે છે.

મિત્રો, હું તમને એ રહી રહ્યો હતો કે અત્યારનો સમય આપત્તિકાળ છે. અત્યારે તમે એમાંથી પસાર થઈ રહ્યાં છો. એને જો તમે મારી આંખોથી જોઈ શકો તો તમને ખબર પડે કે કેવા ભયંકર તોફાનો આવી રહ્યાં છે, કેવી આંધીઓ આવી રહી છે. તમને આ બધું તમારી આંખોથી દેખાતું નથી, કારણ કે તમે તમારી આંખો સામે જે છે તેને જ જુઓ છો. પૃથ્વી ફરી રહી છે તે તમને દેખાતું નથી કારણ કે તમે જે પ્રત્યક્ષ હોય તે જ જોઈ શકો છો. તમારી આંખોની શક્તિ ખૂબ મર્યાદિત છે. તમે કહેશો કે પૃથ્વી ક્યાં ફરી રહી છે ? મકાન, વૃક્ષો એ બધું રાત્રે જ્યાં હતા તે અત્યારે પણ ત્યાં જ છે. બધી ખોટી વાત છે.

બેટા, આ પૃથ્વી બંદૂકની ગોળી કરતાંય વધારે ઝડપથી દોડી રહી છે. તમને તો દેખાતું નથી, પણ જે લોકો ચંદ્ર પરથી આપણી પૃથ્વી ત્રણ ગણી મોટી દેખાય છે. તે એક ગોળા જેવી રંગબેરંગી તથા દોડતી દેખાય છે. આ શું છે ? આ આંખોનો ફરક છે. તમે જોઈ શકતા નથી કે શું થઈ રહ્યું છે. ઉમરડા ફૂલની અંદર રહેલા જીવડાને છે. ક્યારે રાત પડી અને ક્યારે દિવસ ઊગ્યો તેની ખબર પડતી નથી.

અત્યારે તાપ છે કે વરસાદ પાડી રહ્યો છે, રોગચાળો ફેલાઈ રહ્યો છે કે બધું બરાબર છે તેની એને શું ખબર પડે ? તમારી બુદ્ધિ પણ જો એ જતું જેવી હોય તો મને એની ખબર નથી. જો એવું હોય તો પછી તમારા માટે બધા દિવસો સામાન્ય છે. જેની સામે પૈસા કમાવા, ખાવું તથા બાળકો પેદા કરવા એના સિવાય બીજી કોઈ સમસ્યા નથી એને મૂઠ સિવાય બીજું શું કહી શકાય ?

જેમનામાં અક્કલ નથી, દીર્ઘદષ્ટિ નથી અને જેમને કર્તવ્યોનું ભાન નથી એમને હું શું કહું ? પણ તમને હું એમના કરતાં જુદા માનું છું. તમે જુદા પ્રકારના માણસ છો. તમે એવા માણસ છો કે તમને ભગવાને ત્રીજી આંખ આપી છે. ત્રીજી આંખ કઈ હોય છે ? એ જ કે જેને આપણે ત્રાટકથી જાગૃત કરીએ છીએ. ત્રીજી આંખ ખોલવા માટે હું પ્રકાશનું ધ્યાન કરાવું છું. જેનાથી બહુ દૂર સુધી દેખાઈ શકે એવા દિવ્ય પ્રકાશને ત્રીજી આંખ કહે છે. એનાથી આપણને ખૂબ દૂરની વસ્તુઓ દેખાય છે. આપણને મોત દેખાય છે, એના પછી આગલો જન્મ દેખાય છે, આપણું ભવિષ્ય દેખાય છે, ભગવાન દેખાય છે. મર્યા પછી ચોરાસી લાખ યોનિઓનું ચક્ર દેખાય છે.

આપણી આજની અનિચ્છનીય પવૃત્તિઓ આપણા માટે કેટલી નુકસાનકારક સાબિત થઈ શકે છે એ પણ દેખાય છે. આ એક સમજદારીની નિશાની છે. એનાથી આપણને આપણા વિશેની તથા દુનિયા વિશેની બાબતો દેખાય છે.

આજનો સમય યુગ સંધ્યાનો છે. યુગ સંધ્યા કોને કહે છે ? એનો એક નમૂનો હું તમને બતાવી શકું છું. બતાવો, કયો છે ? બેટા, એક યુગ એ છે કે જે સમયે આપણે એક પેટમાં બેસી રહ્યાં હતા. પછી પરિવર્તન થયું, આપણા જીવનનું બીજું ચરણ આગળ વધ્યું, આપણો જન્મ થયો ત્યાર હાહાકાર મચી ગયો. ખાવાનું પીવાનું, બધું કામ એક બાજુ. આ કઈ નવી આફત આવી ગઈ ? આપણો જન્મ થયો હતો. આગામી સમયમાં એક નવા યુગનો જન્મ થઈ રહ્યો છે. એમાં બે બાબતો બનવાની છે. એક, પહેલાં ધ્વસ થવાનો છે અને બીજું નવા યુગનું નિર્માણ થવાનું છે.

..५..

જ્યારે ઇમારત બનાવવામાં આવે છે ત્યારે જમીનમાં પાયા ખોદવા પડે છે. પછી એમાં રેતી, સિમેન્ટ, કપચી વગેરે નાખીને ફૂબાથી ટીંપવામાં આવે છે અને એ પાયો પૂરીને પછી દીવાલ ચણવામાં આવે છે. 'નવા મંદિર બનેગા ખંડહરી દીવાર તોડો તુમ' આ ગીત છોકરીઓ ગયા છે તે તમે સાંભળ્યું છે ને ? જ્યારે ભગવાનનો અવતાર થાય છે ત્યારે તેઓ માત્ર ધર્મની સ્થાપના જ નથી કરતા, પરંતુ એની પહેલાં અનીતિનો ધ્વસ પણ કરે છે. ભગવાન માત્ર કલ્યાણ કરવા જ નથી આવતા, એની પહેલાં બરાબર સાફસૂફી પણ કરે છે. એના વગર કામ આગળ વધતું નથી. ધ્વસ વગર નિર્માણ શક્ય નથી. બંને બાબતો એકબીજા સાથે જોડાયેલી છે. એક ચીજનો ધ્વસ થાય છે ત્યારે બીજાનું નિર્માણ થાય છે. એક માણસ મરે છે ત્યારે જ બીજાનો જન્મ થાય છે. નવી પેઢી પેદા થાય છે. આવતી નવી પેઢી ખૂબ શાનદાર પેદા થશે.

અવતારોની પ્રક્રિયા સાથે બે બાબતો જોડાયેલી છે – એક ધ્વંસની અને બીજી સર્જનની. પરિત્રાણય સાધુના વિનાશાય ચ દુષ્ક્રતામ સાધુઓનો ઉદ્ધાર પછી કરીશ, પહેલાં દુષ્ક્રત્યોને મારીને ખતમ કરી નાખીશ. તમે વિચારતા હશે કે ભગવાન આવશે તો રામરાજ્ય લઈને આવશે. શક્તિ લઈને તથા શાંતિ લઈને આવશે. તેઓ આવે તો ખરા, પરંતુ લાખો-કરોડો લોકો માટે રુદન અને હાહાકાર લઈને આવશે. તેઓ દયા વરસાવશે તો સાથે સાથે ક્રોધ પણ વરસાવશે. જ્યારે બંને તરફનું સંતુલન જળવાય છે ત્યારે જ પરિવર્તનની સંધ્યામાં તમને કોઈ વિશેષ સમયની માગ નથી દેખાતી, કર્તવ્યોનો કોઈ પોકાર નથી સંભળાતો કે ભગવાનનો અવતાર પણ દેખાતો નથી. ચારેય બાજું શું થઈ રહ્યું છે તે આપણને દેખાવું જોઈએ. જો તમે માત્ર મૂઠ જવા જ રહેશો, પેટા ભરવા, પૈસા કમાવા અને બાળકો પેદા કરવાના કુચક્રમાં જ જો રચ્યાપચ્યા રહેશો તો પછી તમને હું બીજું શું કહું ? પરંતુ તમારી અંદર જીવન હશે, જાગ્રતિ આવી ગઈ હશે તો તમારી એક ત્રીજી આંખ પણ ખૂલી ગઈ હશે, જેને ત્રાટક સાધનામાં ખૂબ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. પંચકોશીય સાધનામાં મેં ત્રાટકને ખૂબ મહત્વ આપ્યું છે અને કહ્યું છે કે હું તમને મદદ કરવા તૈયાર છું.

आ आपत्तिकाण છે, તેથી તમે કોઈ વિશેષ ઉપાસના નહિ કરો, તો પણ કોઈ વાંધો નથી. તમારા બદલે હું ઉપાસના કરીશ. તમે થોડીકવાર ઉપાસના કરશો તો પણ ચાલશે.

ના ગુરુજી, હું તો યોગાભ્યાસ કરીશ અને કુંડલિની જાગરણ કરીશ. બેટા, એ તું માને છે એટલું સરળ અને સસ્તું નથી. એના માટેનો સમગ્ર જીવનનો કાયાકલ્પ કરવો પડે છે. પોતાના વ્યક્તિત્વને અને ચરિત્રને ઉત્કૃષ્ટ બનાવવા પડે છે. આ જીવનક્રમનું શીર્ષાસન છે.

અધ્યાત્મ શું છે ? જીવનનું શીર્ષાસન છે. તું શું એને જાદુગરી સમજી બેઠો છે કે હું આમ કરીશ અને તેમ કરીશ એમ કહે છે એના માટે તો જીવનની દિશાને બદલવી પડે છે. યોગીની વ્યાખ્યા એક જ છે કે તે દિવસ ઊંઘે છે અને રાત્રે જાગે છે. શું અર્થ છે આનો ? તે આશ્વત્થમ્ પ્રાહુરવ્યયમ્ અર્થાત્ પીપળાનું વૃક્ષ છે, જેનાં મૂળિયાં ઉપરની તરફ અને ડાળીઓ નીચેની તર છે. મતલબ કે દુનિયાના લોકો જે બાજુ ચાલે છે તેના કરતા આની તરફીબ જુદી છે. દુનિયાના લોકોની વિચારવાની કામ કરવાની આંકાક્ષા તથા ઇચ્છાઓની જે રીત છે તેના કરતાં આધ્યાત્મિક જીવન પ્રક્રિયાઓ જુદી છે. જે જુદી રીતે કરવી પડે છે. હું તમને એ કહી રહ્યો હતો કે પુજા ઉપાસનાની બાબતમાં, સિદ્ધિ તથા ચમત્કારોની બાબતમાં, દેવતાઓના દર્શનની બાબતમાં તથા રિદ્ધિસિદ્ધિઓની બાબતમાં તમે જે જાતજાતની બાળચેષ્ટાઓ કરો છો તેમાં ના પડો તો સારું કારણ કે તમારા માટે અઘરું છે. તમે પહેલા પગથિયેથી જ પડી જઈને હાથપગ ભાગી બેસશો.

જ્યારે તમને બ્રહ્મચર્ય વિશે કહેવામાં આવશે કે શારીરિક બ્રહ્મચર્ય કરતાં માનસિક બ્રહ્મચર્ય વધારે મહત્વનું અને અનિવાર્ય છે ત્યારે તમે ગલ્લાંતલ્લાં કરશો અને કહેશો કે અમારાથી શારીરિક બ્રહ્મચર્યનું પાલન તો થતું નથી, તો પછી માનસિક બ્રહ્મચર્યની તો વાત જ ક્યાં કરવી ? ચોવીસેય કલાક આપણી આંખો અને મગજ દુરાચારમાં લાગ્યા રહે છે.

બેટા, જ્યારે તારી સમગ્ર શક્તિ એમાં જ ખર્ચાઈ જશે, પછી તારું સહસ્રારચક્ર કેવી રીતે જાગ્રત થશે ? સહસ્રારને જાગ્રત કરનારો જે પ્રકાશ છે તે તો તારી આંખોના રસ્તે થઈને નષ્ટ થઈ રહ્યો છે. પછી તમે કહો કે ગુરુજી, મારું સહસ્રારચક્ર જગાડી દો, તો હું કેવી રીતે જગાડું ? તેમાં જે ગરમી હતી, જે ઊર્જા હતી તે તો તે ખતમ કરી નાખી. આ જ રીતે જે ખોરાકના આધારે તારું લોહી બને છે, મન બને છે અને મનને તો તે અનીતિ તથા બેઈમાનીનું અને હરામનું અન્ન ખાઈને તમોગુણી બનાવી દીધું છે. એને હું કઈ રીતે સ્થિર કરી દઉં ? તું જે અન્ન ખાય છે એમાં તો ફક્ત તમો ગુણ જ ભરેલો છે. સંપૂર્ણ પરિશ્રમ કરીને જે અન્ન મેળવવામાં આવ્યું નથી તે બેઈમાનીનું અન્ન છે. માત્ર ચોરી કરીને કે ઘાડ પાડીને મેળવેલા અન્નને જ બેઈમાનીનું અન્ન માનવામાં આવતું નથી.

હરામખોરી કરી મેળવેલું અન્ન પણ અભક્ષ્ય છે. પ્રાચીનકાળના પિપલાદ, કણાદ વગેરે ઋષિઓ સૌથી પહેલાં એ બાબત માટે યોગાભ્યાસ કરતા હતા કે અમારા આહાર માટેનું અન્ન ક્યાંથી આવે છે, જેનાથી અમારું લોહી બને છે, શરીર બને છે, જેનાથી અમે સારાં કર્મ કરી શકીએ. અન્ન જો પવિત્ર હોય તો જ પવિત્ર મન બને. બેટા, કાનમાં આંગળીઓ ખોસવી અને પ્રાણાયામ કર્યા કરવા એ જ યોગાભ્યાસ નથી. યોગાભ્યાસ તો જીવનનો ઉપક્રમ છે. એના માટે જીવનમાં પરિવર્તન કરવું પડે છે. સાધુ તથા બ્રાહ્મણ બનવું તે જીવનક્રમ છે, જીવનની એક ફિલોસોફી છે. વિચારવાની અને કામ કરવાની એક પદ્ધતિ છે. પ્રાણાયામ, યોગાભ્યાસ વગેરે તો એના બાહ્ય શણગાર છે. સરાણના પથ્થર છે, જેના પર ઘસીને તલવારની ધારને તીક્ષ્ણ બનાવવામાં આવે છે. જો લોખંડ ન હોય તો કાંઈ લાકડાની તલવાર બની શકતી નથી. અધ્યાત્મના માર્ગે ભગવાનની કૃપા મેળવવા માટે સિદ્ધિઓ મેળવવા માટે તથા આત્મશાંતિ મેળવવા માટે સૌથી વધારે એક જ ચીજની જરૂર પડે છે. તેનું નામ - વ્યક્તિત્વની શુદ્ધિ. એના માટે મનુષ્યે આહાર અને વ્યવહારના સંયમથી સાધનાની શરૂઆત કરવી પડે છે. ત્યાર પછી મનનો સંયમ સાધવો પડે છે. આ એક વિજ્ઞાન છે. ઉપાસનામાં મનને અસ્તવ્યસ્ત થવા દેવામાં આવતું નથી.

तेने भगवान् साथे संबंध जोडवा माटे सदाय हाजर राखवुं पडे छे. आमछतां पण जो मन लागे तो भगवान्नुं स्वरूप जुओ, भगवान् साथे वातचीत करो. वातचीत ना करी शके तो भगवान्नुं ध्यान करो. ज्ञान तथा ध्यान द्वारा मनने काब्रूमां राखो. मनना निग्रह पछी समयनो निग्रह करवो पडशे. पोताने अेक नियममां बांधवो पडशे. तारी पासे आ समयरूपी संपत्ति ज छे, बीजुं कशुं नथी. जो समयनो व्यवस्थित संयमना साध्यो तो पछी तारा हाथमां बीजुं कशुं नहि रहे. विनोबा लावेथी मांडीने गांधीजु सुधी जेटला पण महापुरुषो अने अध्यात्मवादीओ थया छे तेमणे समयनी अेक पण क्षण वेडझी नथी. तारी पासे मात्र आ अेक ज दौलत छे. तेनाथी तुं छथे तो आत्मकल्याण करी ले, जनतानी सेवा करी ले, कां तो पोतानुं स्वास्थ्य बनावी ले के पछी परिवारनी सेवा करी ले. जो प्रगति करवी होय तो समयनो संयम करवो पडशे. पछी तारे धननो पण संयम करवो पडशे कारण के जयां सुधी तुं धननो संयम नहि करे त्यां सुधी तारामां सेंकडो बुराईओ आवी जशे. आणस, अहंकार, नशाभोरी, अपव्यय वगैरे अनेक दोषो तारी अंदर प्रवेशी जशे. जो तुं धननो संयम नहि करे तो तुं जे कांई पुष्य परमार्थ करवो जोईअे ते नहि करी शके. जो अे धन तारां संतानो माटे मूकी जईश तो तेओ अंदरोअंदर लडी मरशे. कमाणी अने भर्य करवी रीते करवा जोईअे ते जिवननी अेक शैली छे, कम छे, आधार छे. अध्यात्म अेक विज्ञान छे. अेमां जिवननो कम बदलवो पडे छे. तेथी हुं तमने जणावी रह्यो इतो के आ आपत्ति काणमां योगाभ्यासी तथा सिद्ध महात्मा बनवानो प्रयत्न ना करशो. आ विकट समयमां जेनी जरूर छे अे ज काम करो. हुं तमने मदद करीश. आ आपत्तिकाणमां में मारा गुरुने मदद करी छे अने तेमणे मारी जरूरियातो पूरी करी छे.

मुश्केलीना समये हनुमानजुअे रामचंद्रजुने मदद करी इती अने रामचंद्रजुअे हनुमानने पहाड उचकी लाववाथी मांडीने समुद्र ओलंगवा माटे जे सिद्धिओनी जरूर इती ते बधी ज आपी इती.

रामचंद्रजुअे कछुं इतुं के तमे मारुं काम करो अने हुं तमारुं काम करीश.

आ आंधला तथा लंगडानी જેમ મદદ કરવાની એક રીત છે. તમે મને મદદ કરો અને હું તમને મદદ કરીશ. તારી પાસે ધન ઓછું છે,

તો બેટા, મારી પાસે પણ ઓછું છે, પણ જેની સાથે મારો સંપર્ક અને સંબંધ છે તે બહુ માલદાર, માણસ છે. તેમની બેંક બહુ મોટી છે. તમે એમાં કેમ જોડાઈ નથી જતા ? તમે મારી કંપનીમાં વીમા ઉતરાવો. મારો મોટી કંપનીમાં વીમો છે. તેથી મેં તેમને કહ્યું હતું કે તમે અમારી શુંખલાની એક કડી બની જાઓ અને ઉપાસનાની જવાબદારી મારી ઉપર છોડી દો. તો હું શું કરું. ગુરુજી ? બેટા, હું મારા ગુરુનું જે કામ કરું છે તે તું કર. તમારા માટે સૌથી સારો, સૌથી શ્રેષ્ઠ અને નફાકારક સોદો એ જ છે કે જે રીતે મેં મારા ગુરુનું કહ્યું માન્યું છે અને એમના કહ્યા પ્રમાણે જેનાથી શક્તિઓ પેદા થાય છે એ યોગાભ્યાસ કરી રહ્યો છું. તમે પણ એવું જ કરો. જે યોગાભ્યાસને તમે એટલો સરળ માનો છો તે ખરેખર સરળ નથી, પરંતુ એટલો મુશ્કેલ છે કે તમે તે નહિ કરી શકો. તમે અમે માનો છો કે ગાયત્રી માતાનું અનુષ્ઠાન ચોવીસ હજાર જપથી પુરુ થઈ જાય છે, તો તે એટલાંથી પુરું નથી થતું ગાયત્રી બ્રાહ્મણની કામધેનું છે. તેથી તું જપ કરતા પહેલાં બ્રાહ્મણ બન. ના સાહેબ, બ્રાહ્મણ નહિ બનું.

હું તો ડાકુ, હત્યારો તથા કસાઈ જ રહીશ, પણ ચોવીસ હજાર જપ કરીશ. તો બેટા, એનાથી શું થશે ? ગટરમાં થોડુંક ગંગાજળ નાખી દઈશ, તો શું તેનાથી ગટર શુદ્ધ થઈ જશે ? ગટર તો શુદ્ધ નહિ થાય. પરંતુ ગંગાજળ પણ ગંદી ગટર બની જશે. તું આટલી સામાન્ય અને સાદી વાત સમજતો કેમ નથી ? તેથી હું તમને કહું છું કે જેમાં અનેક પ્રકારની જાદુગરી સામેલ છે, અનેક જાતની વાતો જોડાયેલી છે એ યોગાભ્યાસને છોડી દઈને મારી સાધના પદ્ધતિમાં જોડાઈ જવાનું કહું છું. કેવી રીતે જોડાઈ જવું ? અત્યારનો સમય આપત્તિકાળ છે. તેથી તમારો કાર્યક્રમ એને અને કૈળ બનાવી લો. તમે એક કાર્યક્રમ એ બનાવો કે તમારી વ્યક્તિગત મહત્વાકાંક્ષાઓને ઓછી કરી દો. સામાન્ય ભારતીય નાગરિક જેવું સાદું અને કરકસરયુક્ત જીવન જીવો, તો જ તમે યુગની માગ અને સમયની માગ પૂરી કરવા માટે કંઈક કરી શકશો.

જો તમારી મહત્વાકાંક્ષાઓ જીવતી રહેશે તો તમે કશું નહિ કરી શકો કારણ કે માણસની મહત્વાકાંક્ષાઓ તો કદાપિ પૂરી થતી નથી. આ યુગસંધિકાળમાં પોતાના કર્તવ્યોનું પાલન કરવાની જો તમારી ઇચ્છા હોય તો તમારે ભગવાનનાં કાર્યોમાં મદદરૂપ બનવું જોઈએ. યોગાભ્યાસનું, સાધનાનું પહેલું પગથિયું એ છે કે પોતાનું ગુજરાન ચાલી શકે એટલી કમાણીમાં જ સંતોષ માનવો. સરેરાશ ભારતીય નાગરિકના ભાગે જેટલું આવે એવું ખાનપાન અને રહેણીકરણી રાખો તથા એટલો જ સંગ્રહ કરો. મિત્રો, જો તમારા મગજ પર મહત્વાકાંક્ષાઓ છવાયેલી રહેશે તો આ વિકટ સમયમાં તમે કશું જ નહિ કરી શકો. નામ કે યશ માટે, લોભ કે ઉત્સાહમાં આવીને પરોપકારના નામે કંઈક કરી લીધું હોય, છતાં વાસ્તવમાં તમે કોઈ નક્કર કામ નહિ કરી શકો. તમારી મહત્વાકાંક્ષાઓને ઓછી કરો. શું મહત્વાકાંક્ષાઓ ખતમ કરવાથી માણસનું વર્ચસ્વ નષ્ટ થઈ જશે. ના બેટા, એની દિશા બદલી નાખો. જીવનને મોટાઈના બદલે મહાનતાની દિશામાં વાળી દો અને નક્કી કરો કે હું મહાન બનીશ. મહાન કોને કહે છે ? લોકો આદર્શો માટે કામ કરે છે, સિદ્ધાંતો માટે જીવે છે એમને મહાન કહે છે.

મહાનતાની દિશામાં, આદર્શો તથા સિદ્ધાંતોની દિશામાં તમારી મહત્વાકાંક્ષાઓને જેટલી વધારવી હોય તેટલી વધારો. ગુરુજી, હું તો ઋષિ બનીશ. બેટા, હું તને ઋષિ બનવાની મહત્વાકાંક્ષાને વધાર. હું તમે બ્રહ્મર્ષિ બનાવી દઈશ, રાજર્ષિ બનાવી દઈશ, દેવર્ષિ બનાવી દઈશ, પણ શરત એક જ છે કે તું મારા માર્ગે ચાલ અને ભૌતિક મહત્વાકાંક્ષાઓ ઘટાડીને મહાન માણસ બનવાની મહત્વાકાંક્ષા રાખ. પછી તું જે કહીશ તે હું તને બનાવી દઈશ. હું તને શેઠ, મિનિસ્ટર કે રાજા નહિ બનાવી શકું, પરંતુ તારી આધ્યાત્મિક મહત્વાકાંક્ષાઓને પૂરી કરી શકીશ, કારણ કે તે સ્વાભાવિક અને સરળ હોય છે. એમાં દૈવી શક્તિઓ મદદ કરે છે, જ્યારે ભૌતિક મહત્વાકાંક્ષાઓમાં તારું કર્મ તથા પુરુષાર્થ મદદ કરે છે. તે જ દૈવીકૃપા કે આશીર્વાદ બનીને આવે છે.

જો દેવો પૈસા આપતા હોય તો હિન્દુસ્તાન જેવો દેશ કે જેને દેવભૂમિ કહેવાય છે તે ગરીબ ના રહ્યો હોત. લક્ષ્મીજીની પૂજા કરતાં સાત પેઢીઓ જતી રહી, છતાં પણ આપણા ઘરમાંથી ગરીબી ગઈ નહિ તથા લક્ષ્મીજી આવ્યાં નહિ. મેં સાંભળ્યું છે કે દેવી કૃપા કરે છે. દેવો કૃપા નથી કરતા, પણ ભૌતિક જીવનમાં તો યોગ્યતા તથા પુરુષાર્થ કામ કરે છે. જાપાનીઓને પૂછી આવો કે તમને જે સંપત્તિ મળી છે તે લક્ષ્મીજીએ મોકલી છે કે તમારા પુરુષાર્થી મળી છે. દરેક જાપાની એ જ કહેશે કે અમારા પુરુષાર્થી મળી છે. દેવો એક જ કામમાં મદદ કરે છે- આધ્યાત્મિક જીવનના, આંતરિક જીવનના વિકાસમાં. એ જ સાચું જીવન છે અને તમામ સફળતાનું કેન્દ્ર છે. તમારું આધ્યાત્મિક જીવન વિકસિત થઈ શકે છે. આ આપત્તિકાળમાં તમે તમારા જીવનની રીતને તથા પ્રવૃત્તિઓને બદલી નાખો અને મહત્વાકાંક્ષાઓને ઓછી કરી નાખો. બની શકે એટલા ઓછા સમયમાં અને ઓછા પૈસામાં ગુજરાન ચલાવો અને બાકીનો બધો જ સમય શ્રેષ્ઠ કાર્યો માટે, આધ્યાત્મિક કાર્યો માટે, આજના વિકટ અને વિશિષ્ટ સમયની માંગને પૂરી કરવામાં ખર્ચી નાખો.

આ નીતિ જો તમને સમજાઈ જશે તો હું કહું છું કે પછી તમારો આગળનો રસ્તો સાફ છે. પછી તમારી મુક્તિનો રસ્તો ખુલી જશે અને તમે જે વસ્તુઓ ઇચ્છતા હતા તે મળવાની ગેરંટી છે. જો તમે પોતાને બદલી નાખો તો તમને સિદ્ધિઓ પણ મળી જશે. બિલ્વમંગળે પોતાને બદલી નાખ્યો તો તે ભક્ત સુરદાસ બની ગયા. તેમને ભગવાન આ જીવનમાં જ મળી ગયા હતા.

તુલસીદાસે પોતાના જીવનક્રમને બદલી નાખ્યો હતો, તો તેમને પણ આ જ જીવનમાં ભગવાન મળી ગયા હતા. વાલિયાએ પોતાને બદલી નાખ્યો તો તે વાલ્મીકિ ઋષિ બની ગયો. ખરાબમાં ખરાબ માણસોમાંથી જેમણે પણ પોતાના જીવનક્રમને બદલી નાખ્યો તે ન્યાલ થઈ ગયા. જેઓ ભગવાનને માત્ર જાળમાં ફસાવવા માગતા હતા અને કહેતા હતા કે અમને આ અપાવો, તે અપાવો, તમે અમને લૂંટમાં ફાયદો કરાવો એવા દેવીદેવતા અને ભક્ત બંનેય મરશે.

હું ઇચ્છું છું કે તમે આ અજ્ઞાનમાંથી, આ જંજાળમાં બહાર નીકળો તો સારું. હું ઇચ્છું છું કે તમારી સામે અધ્યાત્મની, શાંતિની, ભગવાનના પયારની, સિદ્ધિઓની, ચમત્કારોની તથા જીવનની સાર્થકતાની એક સ્પષ્ટ રૂપરેખા હોવી જોઈએ. આ આપત્તિકાળમાં તમે બધા એક કામ અવશ્ય કરો. તમારી મહત્વાકાંક્ષાઓને જેટલી બને તેટલી ઓછી કરી નાખો. તમે એટલા જ પ્રમાણમાં બ્રાહ્મણ બનતા જશો. એટલા જ પ્રમાણમાં તમને ભગવાનની કૃપા મળશે. દેવોની, સિદ્ધપુરુષોની મદદ મળશે. તમે જે ઇચ્છશો તે બધી વસ્તુઓ મળશે. એના માટે તમારે તમારા વ્યક્તિત્વને વિકસિત કરવું પડશે. આ જમાનામાં યુગનિર્માણ જેવા મહાન કાર્ય માટે, સળગતી આગને હોલવવા માટે અને ઉજ્જવળ ભવિષ્યની સંભાવનાઓને આગળ વધારવા માટે મહાકાળે તમારી પાસે સમય માગ્યો છે.

જો તમે તમારી ભૌતિક મહત્વાકાંક્ષાઓ ઓછી કરીને આધ્યાત્મિક મહત્વાકાંક્ષાઓમાં તમારા મનને જોડી શકો તો તમને શક્તિ પણ મળશે, તમારો સમય પણ બચશે, પૈસા બચશે, બુદ્ધિ બચશે તથા શ્રમ પણ બચશે. તમારી પાસે એટલું બધું બચશે કે તમે કહેવા લાગશો કે હું તો મને પોતાને અભાવગ્રસ્ત માનતો હતો, પણ મારી પાસે તો એટલી બધી દોલત વધી છે કે તેનાથી હું દુનિયાને ન્યાલ કરી શકીશ.

તમારે શું કરવાનું છે ? તમને જે કામ સોંપવામાં આવ્યાં છે તે એક સાચા પરિવ્રાજકનાં કાર્યો છે તમારે પરિવ્રાજકની સાચી ભૂમિકા નિભાવવાની છે. એનાથી ઓછામાં કામ નહિ ચાલે. પરિવ્રાજકની ભૂમિકા નિભાવવા માટે તમારે તમારી મહત્વાકાંક્ષાઓને ઓછી કરવી પડશે, સામાન્ય સ્તરનું જીવન જીવવામાં સંતોષ રાખવો પડશે. ત્યાર પછી જુઓ કે તમારી પાસે કેટલો સમય વધ્યો છે. તમે એ સમયનો ગમે ત્યાં સદુપયોગ કરી શકો છો. વાસ્તવમાં પરિવ્રાજક એક સંકલ્પ છે, એક વ્રત છે, એક નિયમ છે, એક ઉપાસના છે. તેણે પ્રકાશ ફેલાવવા માટે જનસંપર્ક કરવો પડે છે.

तमे तमारा बाणको साथे कुटुंबीजनो साथे, पडोशीओ तथा मझेल्लाना लोको साथे संपर्क साधो. જે ઓફિસમાં તમે કામ કરતા હોય ત્યાં લોકો સાથે સારા ઉદ્દેશ્ય માટે સંપર્ક સ્થાપો. તમે ત્યાં પર પરિવ્રજયા કરી શકો છો. તમે દુકાનદાર હો તો ત્યાં પણ સવારથી સાંજ સુધીમાં પચાસથી સો ગ્રાહક આવતા હશે. દુકાનદારીની સાથે સાથે શ્રેષ્ઠ કાર્યો માટે તમે સમય કાઢી શકો છો. તમે દરેક માણસને હંમેશાં સારી સલાહ તથા શ્રેષ્ઠ પ્રેરણાઓ આપી શકો છો. સામાન્ય જીવનક્રમની સાથે સાથે પરિવ્રાજક વ્રતનું સદાય પાલન કરી શકો છો. હું તમને એમ નહિ પૂછું કે તમને એમાં કેટલી સફળતા મળી. સફળતા ભલે મળે કે ન મળે, પણ પ્રયાસ કેટલો કર્યો તે વાત મુખ્ય છે. આ યુગની સૌથી મોટી માગ સમયદાન છે. સમયદાનનો દસ સૂત્રી કાર્યક્રમ તમે સમજી લો અને એ પ્રમાણે કાર્ય કરવાની કોશિશ કરો, તો એટલું પૂરતું છે. તમે ઘરની બહાર નીકળો અને દરેકને કહો કે યુગ બદલાઈ રહ્યો છે. આ વિકેટ સમય છે. ભગવાન દરેક જાગ્રત આત્મા પાસે સમય માગે છે.

આ કપરા સમયમાં જો તમે સમયદાન કરો તો તે હીરા, મોતી તથા ઝવેરાત સમાન છે. સમયનો પોકાર સાંભળીને જે લોકોએ સમય આપ્યો તેઓ ગાંધીજીના મિનિસ્ટર બની ગયા, સ્વતંત્રતા સેનાની બની ગયા અને આજે પણ તેમને પેન્શન મળી રહ્યું છે. શાથી મળે છે ? કારણ કે આપત્તિકાળમાં જ્યારે રાષ્ટ્ર પર આપત્તિ આવી હતી ત્યારે દેશને આઝાદ કરાવવા માટે તેઓ સત્યાગ્રહી સેનામાં જોડાયા હતા અને જેલની યાતનાઓ સહન કરી હતી. તો ગુરુજ, તમે એવું કરોને કે સ્વતંત્રતા સેનાની તરીકે મને જલમાં મોકલાવી દો. ત્રણ મહિનાની જેલ થઈ જશે અને હું સ્વતંત્રતા સેનાની બની જઈશ. પછી મને દર મહિને અઢીસો રૂપિયા પેન્શન મળશે.

બેટા, તારી આ ઇચ્છા કદાપિ પૂરી નહિ થાય, કારણ કે તું સમય ચૂકી ગયો. આજે તે સમય રહ્યો નથી. આજે યુગ બદલાઈ રહ્યો છે. આ વિશિષ્ટ સમય છે. આજે સમયદાન કરવું તે હીરામોતી સમાન કીમતી છે. જ્યારે સમય બદલાઈ જશે ત્યારે તારા સમયદાનને હું શું કરીશ ? પછી એ વખતે સમયદાનની જરૂર નહિ પડે.

તેથી તમે અહીંથી ગયા પછી પોતાની જાતને અને દરેક જાગ્રત આત્માને કહેજો કે આ યુગસંધિનાં એવા મહત્વપૂર્ણ વર્ષો છે કે જેમાં દુનિયાનો કાયાકલ્પ થઈ જશે. આ કાયાકલ્પ કેવી રીતે થશે તે બાબતમાં હું નકામી ભવિષ્યવાણીઓ નથી કરતો, પરંતુ હું બે ભવિષ્યવાણીઓ કહું છું કે લોકો ખૂબ તબાહ થઈ જશે. સંસારમાં ખૂબ બરબાદી થશે. તે વખતે તમારે રાહત માટે લોકસેવા કરવી પડશે. બરબાદી શાથી થશે ? કારણ કે અનિષ્ટ તત્વો જ્યાં હશે ત્યાં તેઓ મરણિયાં બનશે. તે બધાં ધી જશે. ઘટવાના લીધે વિનાશ થશે અને પછી વિકાસ માટે નવું નિર્માણ થશે. એ નવનિર્માણ માટે તમારે સમયદાન કરવું પડશે અને શ્રમ કરવો પડશે.

વિનાશમાં પણ તમારે મદદ કરવી પડશે, રાહતકાર્યો કરવા પડશે. એનાથી તમારા આત્મબળ અને દેવત્વનો વિકાસ થશે. શું આવું થશે ? હા બેટા, થશે. અત્યારે ય એવું થઈ રહ્યું છે. મારકાપના કારણે થઈ રહ્યું છે, બીમારીઓના લીધે થઈ રહ્યું છે, પૂરના કારણે થઈ રહ્યું છે અને આ ઉપરાંત બીજી અનેક રીતે થઈ રહ્યું છે. જ્યાં જુઓ ત્યાં સુકાની સાથે લીલું પણ બળી રહ્યું છે. બધે તબાહી થઈ રહી છે.

બેટા, આ આપત્તિનો સમય છે. રાહત કાર્યોમાં જોડાવું પડશે. ભગવાન કોઈ નુકસાન નહિ પહોંચાડે. ભગવાન તમને એમ નહિ કહે કે અહીં તમારી જરૂર છે, તમે મદદ કરો. આમાં તમારી કસોટી છે. શું તમે હૃદયહીન બનીને બેસી રહેશો ? મદદ નહિ કરો ? જાગ્રત આત્માઓને યુગધર્મને આહ્વાન કર્યું છે કે તમે રાહત કાર્યો માટે મદદ કરો. માત્ર પૂર કે ભુકંપ વખતે જ રાહતકાર્યો નથી થતાં હોતા. આગામી સમયમાં પીડા અને પતન હજુ વધારે ફેલાશે. લોકોને એનાથી રાહત આપવા માટે જ હું તમને કહું છું. તમે જોતા નથી કે ગુંડાગીરી કેટલી હદે વધી ગઈ છે અપરાધો કેટલા વધતા જાય છે ? દરેક જગ્યાએ આવા રાહતકાર્યો માટે તમારી જરૂર છે. નિર્માણ માટે આપે એક નહિ, હજારો કાર્યો કરવાના છે. આ પરીક્ષાની ઘડી છે.

निर्माण कार्य માટે તમારે ઈંટ અને ચૂનાની ભૂમિકા નિભાવવાની છે. દરેક માણસ પાસે આ માટે જ સમય માગ્યો છે. રામે પણ સમય માગ્યો હતો, કૃષ્ણે પણ સમય માગ્યો હતો. હું પણ તમારી પાસે સમય માગું છું. કોઈની પાસે સમયની કમી નથી, માત્ર દિલેરી અને સાહસની કમી છે, ઉદારતાની કમી છે. જો તમે તમારી અંદર ઉદારતા અને દિલેરી પેદા કરી દો તો કામ અવશ્ય પૂર્ણ થશે.

તમે અહીંથી ગયા પછી બધાને એક વાત કહેજો, તમારી પોતાની જાતને સોવાર કહેજો અને જે કોઈ જાગ્રત આત્મા જોવા મળે તેને કહે જો કે મહાકાળે એક જ નિમંત્રણ મોકલ્યું છે -સમયદાનનું નિમંત્રણ. તમે પરિવ્રાજક છો. તમે જ્યાં પણ લોકસંપર્ક કરવા જાઓ ત્યાં તમને જે કોઈ ભજન કરતું જોવા મળે, પૂજા કરતું દેખાય તે બધાને એ જ કહેજો કે જો તમારે ભગવાનની કૃપા મેળવવી હોય, તો ગુરુજીએ તમારી સામે પાલવ પાથરીને, મહાકાળ તથા યુગદેવતાએ તમારી સામે પાલવ પાથરીને તમારા સમયનું દાન માગ્યું છે. તમારી પાસે જો સમય હોય તો નવયુગના નિર્માણ માટે, રાહત કાર્યો માટે, પીડા અને પતનના નિવારણ માટે, સત્પ્રવૃત્તિઓનો ફેલાવો કરવા માટે અને દુષ્ટપ્રવૃત્તિઓ સામે સંઘર્ષ કરવા માટે તમારો સમય આપો.

આ આપત્તિકાળમાં ભગવાને બંને હાથ ઊંચા કરીને તમને પોકાર્યા છે. અહીંથી ગયા પછી તમે જો ઉપરોક્ત કાર્યો કરી શકો તો કરજો. જે લોકો પોતાની મહત્વાકાંક્ષાઓ પર નિયંત્રણ રાખી શકે છે તેઓ જ સમય આપી શકે છે. મિત્રો, મેં મારી વાત તમને જણાવે દીધી. આજની વાત પૂરી. ઐ શાંતિ...

જ્ઞાનયજ્ઞમાં તમે પણ આહુતિ આપો

સમસ્ત સંકટોનું એકમાત્ર કારણ છે - માનવીય દુર્બુદ્ધિ. જે ઉપાયથી દુર્બુદ્ધિને દૂર કરી સદ્બુદ્ધિ સ્થપાય, તે જ માનવકલ્યાણનો તથા વિશ્વશાંતિનો સમાધાનકારક માર્ગ છે.

યુગઋષિ પરમપૂજ્ય પં. શ્રીરામ શર્મા આચાર્યજીએ વર્તમાન યુગની સમસ્યાના સમાધાન માટે હજારો પુસ્તકો લખ્યાં છે. આ પુસ્તકોને જન જનને વંચાવવા તે આજનો યુગધર્મ છે.

પુસ્તક સૂચિ નીચેના સરનામે પત્ર લખીને નિ:શુલ્ક મંગાવો. પ્રાપ્તિસ્થાન : ગાયત્રી

જ્ઞાનપીઠ, જૂના વાડજ, અમદાવાદ ટે.નં. ૦૭૯ ૨૭૫૫૭૨૫૨

પ્રકાશન : યુગ નિર્માણ યોજના વિસ્તાર ટ્રસ્ટ, ગાયત્રી તપોભૂમિ, મથુરા-૩ ફોન : ૦૫૬૫-૨૫૩૦૧૨૮, ફેક્સ : ૦૫૬૫-૨૫૩૦૨૦૦ E-Mail : yugnirman@awgp.org.